

УДК 811.161.2'370

doi: <http://dx.doi.org/10.30970/vpl.2019.71.10279>

“ПРИ МАЙСТРАХ ЯКОСЬ ЛЕГШЕ...”: ОНОМАСТИЧНІ ВІЗІЇ ПРОФЕСОРА ДМИТРА БУЧКА

Віра КОТОВИЧ

*Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
кафедра філологічних дисциплін та МВПС,
вул. Леся Курбаса, 2/201, Дрогобич, Львівська обл., Україна, 82100,
тел. (0 324) 41-34-07
e-mail: virako@ukr.net*

Викремлено ключові положення методики аналізу ойконімного матеріалу професора Дмитра Бучка. Центальною у роботах ученого визначено теорію принципів номінації поселень, за якої до уваги беруть критерії, способи та засоби номінації заселених людиною об'єктів. З'ясовано, що встановлення способів деривації конкретних назв населених пунктів стає ключем до визначення їхньої наукової етимології. Ойконіми творилися в результаті дії лексико-семантичного, морфологічного, морфолого-синтаксичного, лексико-синтаксичного способів деривації. Доведено, що одним із домінуючих способів творення українських ойконімів є лексико-семантичний.

Ключові слова: Дмитро Бучко, “Історична та сучасна українська ономастика”, рівні деривації ойконімів, принцип номінації, онімізація, трансонімізація.

Постановка проблеми. Кожна сфера людської діяльності позначена печаттю Майстра. Невипадково класичною стала сентенція Ліни Костенко “*При Майстрах якось легше. Вони – як Атланти. / Держать небо на плечах. Тому і є висота*”. Серед Майстрів ономастики, серед її Атлантів постать професора Дмитра Бучка не обрамлюється 76-ма прожитими роками, оскільки його наукові здобутки стали міцною опорою для нових творчих пошуків.

Пригадуються слова, які виголосив професор Левко Полюга з нагоди 70-річного ювілею Дмитра Григоровича: “Дмитро Бучко вийшов з-під крила Л. Гумецької, а його університетськими професорами були І. Ковалик, П. Коструба, І. Петличний. Він зростав у середовищі А. Генсорського, І. Керницького, Ю. Редька, Б. Кобилянського, О. Купчинського, М. Худаша, А. Залеського та багатьох інших представників львівської наукової плеяди. Усі вони плекали його знання, задовольняли його творчу цікавість, шліфували його педагогічну майстерність. Тому не дивно, що наполеглива праця, проникливе, прискіпливе око дослідника, велике прагнення внести свою частку в українську науку і вивели його в ряди кращих представників української ономастики” [3: 12].

До наукових думок професора Бучка завжди дослухалися не тільки його учні та послідовники, колеги та однодумці, але й опоненти, які мали дещо інший погляд на окремі явища в царині пропріальної лексики. На його праці покликаються і покликатимуться ще не одне покоління дослідників. Про ономастичний доробок Учителя ми вже неодноразово писали у своїх оглядах; див. [2; 3; 5] та ін. 2013 року Дмитро Бучко разом із дружиною, відомим антропонімістом Ганною Бучко, видав

збірник вибраних праць “Історична та сучасна українська ономастика” [1], куди увійшло 29 робіт з антропоніміки та 27 праць, уміщених у підрозділі “Топоніміка”.

Мета нашої статті – виокремити ключові положення методики аналізу ойконімного матеріалу професора Дмитра Бучка та розглянути практичні рекомендації, апробовані ним у низці ономастичних досліджень.

Виклад основного матеріалу.

1. *Рівні деривації ойконімів.* Теорія про рівні деривації назв поселень була чи не найпершою узагальненою спробою звести ойконімний матеріал до єдиної класифікаційної схеми. Назви осель, структурне оформлення яких відбулося до того, як вони стали назвами населених пунктів, учений запропонував іменувати назвами доойконімного рівня деривації або ж первинними. Інші ойконіми, що виникли на базі відповідних твірних основ за допомогою спеціальних ойконімотвірних формантів, рекомендовано поіменувати назвами ойконімного рівня деривації або вторинними. За такого підходу було враховано як словотвірний, так і мотиваційний аспекти виникнення назв поселень.

До первинних зараховано відапелятивні ойконіми у сингулярній та плюральній формах (*Гора, Гаї*); відапелятивні метафоричні ойконіми (*Клин, Сокира*); ойконіми, утворені від назв колективів людей (відпатронімі ойконіми (*Дитиничі, Онишківці*), відетнонімі ойконіми та ойконіми, утворені від локально-етнічних назв людей за характером місцевості, де вони оселилися, за місцем поселення або їх походженням (*Дуліби, Підгірці*); ойконіми, утворені від родинних (*Жураки*), заняттєвих (*Оліярники*) і глузлих назв (*Ракобовти*); відпропріальні ойконіми (переважно відгідронімі (*Стрий*) і зрідка відоронімі (*Магора*)).

До вторинних зараховано відантропонімі ойконіми з посесивним значенням (ойконіми з архаїчним посесивним формантом *-*jъ, -*j-a, -*j-e* (*Борислав, Радча*); ойконіми з власне посесивними формантами *-ів, -ин* (*Гостів, Милятин*); ойконіми з поліфункціональними суфіксами *-івк-а, -ець, -их-а, -(и)ин-а* (*Гринівка, Максимець, Лихачиха, Матківщина*) та ін.); відтопонімі ойконіми (відтопонімі суфіксальні ойконіми (*Буськ*); відтопонімі префіксальні ойконіми (*Підмихайлівці*), відприкметникові ойконіми (*Волоське*); складні та складені ойконіми (*Новоселиця, Білі Ослави*); пам’яткові ойконіми (*Вознесенське, Шевченкове*)).

Неясні, затемнені назви [1: 201–202].

2. *Принципи виокремлення найдавніших ойконімів (топонімів) за даними ономастики.* До давньоруського періоду Дмитро Бучко зараховував ойконіми двох рівнів: а) ойконіми, які фіксуються історичними пам’ятками до XIV століття; б) ойконіми, які фіксуються історичними джерелами у XIV–XVI столітті, але за своїми твірними основами, топонімотворчими афіксами та іншими ознаками належать до давньоруських [1: 210].

Архаїчність ойконімів першої групи ні в кого з дослідників сумнівів не викликає. До другої ж групи зараховано назви поселень, якщо вони: по-перше, мотивовані слов’янськими композитними або відкомполітними іменами; по-друге, утворені за допомогою архетипічних топонімічних формантів **-jъ, -іє (<-ов), -ин*, або ж це ойконіми на *-ич-і (<*-itj-i), -івці (<-овци <-овьсі), -инці (<-ньсі), -ани* та ін.; по-третє, є назвами поселень, на території яких виявлені давньоруські чи ще давніші городища, могильники тощо [1: 215].

3. *Принципи номінації в ойконімії.* Широкомасштабне опрацювання ойконімної системи Покуття стало поштовхом для розгортання професором Дмитром Бучком фундаментальної теорії принципів номінації поселень.

Принципи номінації у сфері загальних назв не можуть бути повністю перенесені на власні назви і зокрема на ойконіми, оскільки між загальними і власними назвами існують суттєві відмінності [1: 219].

У результаті пропріальної номінації утворюються оніми, які не володіють лексичним значенням і тому можуть бути замінені іншими назвами на основі рішення більшої чи меншої групи людей або навіть окремої особи (порівняймо численні перейменування населених пунктів, зміни прізвищ людей, імен тощо).

Пропріальна номінація є по суті пред'явленням "відрізка об'єктивної дійсності", що має уже назву апелятивного рівня номінації, за допомогою найменувань пропріального рівня (антропонімів, ойконімів, гідронімів, оронімів тощо). Основна функція таких пропріальних найменувань – репрезентативна, що реалізується через називання, відокремлення певних денотатів із ряду подібних.

При вивченні гносеологічних основ ойконімної номінації варто звертати особливу увагу на відношення номінаторів (суб'єктів) до іменованих об'єктів і на здатність людських колективів або навіть окремих людей визначати у певний історичний період основний критерій означення поселень.

Таких основних *критеріїв* Дмитро Бучко виокремив чотири: 1) за найменуванням людей, які там жили/або живуть; 2) за належністю поселення певній особі; 3) за типом поселення; 4) за місцем розташування поселення, характерною рисою місцевості, окремих об'єктів, коло яких або ж на території яких виник населений пункт [1: 219–220].

Діахронний аналіз ойконімії різних регіонів України допоміг ученому сформулювати чотири *принципи*, за якими відбувалося називання населених пунктів України в різні історичні періоди: 1) найменування поселення за назвою людей, які там жили на час виникнення ойконіма (*Годовичі, Немиринці*); 2) найменування поселення за належністю (відношенням) його до певної особи, яка володіла цим населеним пунктом або там жила (*Житомир, Жуків*); 3) найменування поселення за його розташуванням або за назвою того об'єкта, біля якого воно виникло (*Міжгір'я, Долина*); 4) найменування поселення за його типом або іншими характерними ознаками (*Воля, Городок*) [1: 225].

Керуючись названими принципами номінації поселень, Дмитро Бучко у низці статей сформулював ойконіми Галицької землі [1: 233–241; 346–356], порівняв ойконімну систему Прикарпаття та Південно-східного регіону України [1: 270–279].

4. *Онімізація та трансонімізація в ойконімії*. Визначення способів деривації конкретних назв населених пунктів стає ключем до встановлення їхньої наукової етимології. Ойконіми творилися в результаті дії лексико-семантичного, морфологічного, морфолого-синтаксичного, лексико-синтаксичного способів деривації.

Одним із домінуючих способів творення назв поселень є лексико-семантичний. Він реалізується двома процесами: онімізації (переходу загальної назви у власну) і трансонімізації (переходу одного виду оніма в інший).

Різною є роль онімізації та трансонімізації у словотворі ойконімії України. У процесі онімізації утворилася лише невелика кількість українських ойконімів, власне ті, етимони яких вказують на тип самих поселень (*Воля, Місто; Вишгород, Старе Село*). Ойконіми *Гора, Долина, Залісся, Міжріччя* й т. ін., омонімі до апелятивів *гора, долина, залісся, міжріччя*, постали не в процесі їхньої онімізації, не безпосередньо від названих апелятивів, а через посередництво однойменних назв

інших об’єктів, адже тут відбувається не лише перехід загальної назви у власну, а й кардинальна зміна первісної семантики апелятива, тобто назва одного об’єкта перенеслася на інший. Поселення могли виникати на підвищенні (*на горі*), *в долині*, *на заліссі* (тобто *за лісом*), але на час присвоєння цим поселенням назв, омонімних з топографічними апелятивами, останні вже виконували функцію власних назв (мікротопонімів), які вирізняли певні території з-поміж інших. Отже, шлях від апелятива до омонімного з ним ойконіма йшов через мікротопонім, тобто творення ойконімів *Гора*, *Долина*, *Залісся*, *Кропивище* і подібних здійснювалося в результаті трансонімізації [1: 403]. Така думка викристалізувалася не відразу і знайшла своє відображення у всіх пізніших роботах ученого; див. ще статтю “Апелятивно-онімна омонімія – ознака архаїчності чи новітності ойконімії?” [1: 356–354].

Водночас професор Дмитро Бучко багато розмірковував і над проблемою, чим уважати етимони ойконімів на *-ичі*, *-івці*, *-инці*, *-и/-і -ани/-яни* – власними назвами чи апелятивними номінаціями особи – і в одній із останніх своїх робіт доходить таких висновків: 1) “На сьогодні патронімні назви мешканців поселень на *-ичі*, *-івці*, *-инці*, родинні назви на *-и*, *-і* та частину назв на *-ани/-яни* (які вважаємо теж родинними) ми схильні кваліфікувати як власні назви і писати їх з великої букви. Ці назви мешканців згодом ставали етимонами омонімних назв тих поселень, у яких вони жили” [1: 404–405]. Утворилися такі ойконіми “не в результаті онімізації апелятивів, а в результаті трансонімізації давніших відантропонімних іменувань – патронімів і родинних назв” [1: 405]; 2) “Ойконіми на зразок *Глиняни*, *Озеряни*, *Ставчани*, *Залісці*, *Підгайці*, мотивовані назвами людей за характером місцевості, де вони жили, утворилися шляхом онімізації відповідних локально-етнічних назв” [1: 405]; див. ще [2: 14].

Ойконіми у формі множини на зразок: *Клини*, *Комори*, *Мости*, *Обори* творилися не в процесі онімізації апелятивів у формі однини з наступною їх плюралізацією, а від існуючих уже омонімних мікротопонімів.

Результатом лексико-семантичного способу деривації в ойконімії України є: а) ойконіми, омонімні з апелятивами у формі однини на означення типу поселення, частина ойконімів у формі множини на *-ани/-яни* та конфіксальні ойконім на *-ці* (утворення шляхом онімізації) і б) ойконіми у формі однини, омонімні з гідронімами й конфіксальними мікротопонімами, та ойконіми у формі множини: відпатронімні на *-ичі*, *-івці/-инці*; відродинні на *-и/-і* та частково на *-ани/-яни* (утворення шляхом трансонімізації).

Домінуючу роль у реалізації лексико-семантичного способу деривації ойконімів відіграв процес трансонімізації [1: 407].

5. Ключові положення аналізу ойконімів окремих словотвірних моделей:

а) ойконіми на **-jъ*, **-ja*, **-je*:

В ойконімії Карпат і Прикарпаття учений виявив 72 назви поселень на **-jъ* та вважав, що всі ці ойконіми, незалежно від часу їхньої першої фіксації в документах, виникли не пізніше кінця XIII століття. Таке визначення часу функціонування архаїчних назв з формантом **-jъ* знаходить своє підтвердження передусім у старому типі їхніх твірних основ, виражених давньослов’янськими чи давньоукраїнськими композитними, рідше відкомполітними іменами. За цією ознакою менш архаїчними є утворення на **-ja* та **-je*, оскільки їх твірними основами виступають не лише композитні та відкомполітні антропоніми, але й прості відапелятивні слов’янські, а в окремих випадках навіть християнські календарні імена [1: 257].

б) ойконіми на *-івці/-инці*:

Вивченню ойконімів України на *-івці*, *-инці* присвячено кандидатську дисертацію Дмитра Бучка, тому, як слушно наголосив Юрій Карпенко, “топоніми з цими суфіксами вчений дослідив фундаментально” [4: 7], а вже в збірнику вибраних праць умістив тільки детальну характеристику ареалів українських топонімів на *-івці*, *-инці* в XIV–XX століттях [1: 203–210] та аналіз назв поселень на *-инці*. Близько 400 українських ойконімів на *-инці* утворено від назв, мотивованих антропонімами на *-а* [1: 301], а це переконує, що в минулому кількість чоловічих варіантів імен з фіналлю *-а* була значно більшою, ніж сьогодні (порівняймо ойконіми на зразок *Климинці*, *Орлинці*, *Прокопінці* і подібні) [1: 310].

в) ойконіми на *-ани/-яни*:

Виникнення ойконімів України на *-ани/-яни* – це результат семантичного способу деривації, тобто утворення їх шляхом: 1) топонімізації етнічних та локально-етнічних назв (*Вербляни*, *Глиняни*); 2) топонімізації патронічних назв (*Драгомирчани*, *Костичани*); 3) топонімізації родинних назв (*Богдани*, *Дем'яни*); 4) топонімізації катойконімів (*Галичани*, *Перемишляни*); 5) топонімізації відприкметникових дериватів на означення локалізації людської громади стосовно конкретного примітного географічного об'єкта (*Загоряни*, *Прилужани*); 6) топонімізації назв людських громад за типом будівель (*Граждани*, *Монастирчани*) [1: 337].

Українські ойконіми на *-ани/-яни* суттєво відрізняються від західнослов'янських ойконімів цієї ж моделі за походженням або за характером етимонів. Якщо західнослов'янські ойконіми на *-ани/-яни* переважно творилися від апелятивів, тобто є локально-етнічними, то більшість українських ойконімів цієї ж моделі є відонімними, точніше відантропонімними [1: 338].

г) ойконіми на *-иця*:

Ойконіми України на *-иця* за часом їх виникнення можна поділити щонайменше на три групи. Перші з них є архаїчними, що беруть свій початок ще з праслов'янської доби, уперше фіксуються давньоукраїнськими (=давньоруськими) писемними пам'ятками XII–XIII століття і виявляють чіткий зв'язок з гідронімами, оскільки в їхніх основах виразно фіксуються гідрографічні семи (*Бистриця*, *Білоріччя*), сюди ж належать і ойконіми, основи яких виражають зв'язок з назвами рослинного покриву, а також фауни (*Березовиця*, *Сосниця*). Другі, можливо, є новішими за походженням, що виникли шляхом онімізації однойменних апелятивів на *-иця* з різним значенням, у тім числі на означення типів поселень (*Волиця*, *Городниця*). Третю групу в межах українських ойконімів на *-иця* творять назви, в основах яких засвідчені антропоніми. Їх варто кваліфікувати як релятивно-посесивні утворення (*Богачевиця*, *Боєславаиця*) [1: 314].

6. *Принципи номінації мікрооб'єктів*. Предметом наукового зацікавлення Дмитра Бучка були не тільки ойконіми, але й інші типи онімів, серед яких – мікротопоніми, ороніми, ергоніми.

Порівнюючи лексико-семантичну та словотвірну структуру ойконімів та мікротопонімів, учений уважав, що принципи номінації поселень доцільно використовувати і в дослідженні принципів номінації мікрооб'єктів, однак часто вони різняться між собою засобами та способами номінації.

Основною причиною відмінності у застосуванні принципів номінації в ойконімії та мікротопонімії є суттєва відмінність між денотатами номінації. У першому випадку – це рукотворні об'єкти, які мають пряме відношення до людей, що їх населяють; у другому – це природні об'єкти, які мають лише дотичне відношення

до людей. І тому засобами номінації для поселень служать переважно антропоніми та групові іменування людей, а для мікрооб’єктів – апелятиви (дуже часто топографічні терміни), які є орієнтирами для називання об’єктів, або їх назви стають власними назвами цих об’єктів.

Суттєво відрізняються ойконіми та мікротопоніми і способами номінації. Для перших активно використовується трансонімізація, для других – онімізація. У структурному плані характерною особливістю ойконімії є велика кількість плюральних назв (у мікротопонімії їх є незначна кількість), а характерною особливістю мікротопонімії є прийменникові конструкції (в ойконімії вони відсутні) [1: 415].

7. *Принципи номінації ергонімів.* Обравши об’єктом аналізу зафіксовану державною мовою ергонімію Львова та Тернополя, професор Дмитро Бучко встановив чотири принципи, якими керувалися номінатори при називанні своїх об’єктів: 1) номінація об’єкта шляхом прямого називання реалізовуваної ними продукції чи послуги; 2) номінація об’єкта з використанням метафорично-асоціативних і символічних критеріїв вираження характеру реалізовуваної ними продукції/послуги; 3) номінація об’єкта з використанням символічно-рекламних засобів вираження характеру реалізовуваної ними продукції чи послуги; 4) номінація об’єкта з урахуванням його приналежності конкретній особі [1: 395].

8. *Мотиваційна характеристика оронімів.* Коротка, але ємна стаття Дмитра Бучка про ороніми Бойківщини [1: 242–248] може слугувати надійною схемою аналізу оронімії України загалом. Порівнюючи оронімію з ойконімією, учений наголосив, що за іменування гір спостерігається збідений реєстр мотивів номінації; подібно, як у мікротопонімії, в оронімах назвотворчі процеси концентруються головню навколо топографічної, посесивної та релятивної мотивацій. Топографічна мотивація спричинилася до виникнення численних назв субстантивованих прикметників, що є відображенням первісної оцінки об’єктів за формою; наявністю чи відсутністю лісового покриву або за назвами дерев, рослин, що там росли; знаходженням там нетипових об’єктів; характером ґрунту; місцем знаходження іменованого об’єкта; метафоричними означеннями тощо.

Посесивна та релятивна мотивація виражається присвійними та відносними прикметниками у складі атрибутивних словосполучень або як самостійні назви, а також назви, мотивовані найменуваннями сусідніх населених пунктів [1: 244].

9. *Ономастична термінологія.* У статті “Проблемні питання української ономастичної термінології” вчений переконливо доводить, що питання впорядкування, систематизації, нормалізації та кодифікації системи української ономастичної термінології є одним із найважливіших у сучасній українській ономастиці [1: 329].

Вагомим кроком до розв’язання цієї проблеми стало видання професором Дмитром Бучком (у співавторстві з Наталією Ткачовою) “Словника української ономастичної термінології”, який, попри невеликий наклад, сьогодні став надійним супутником ономастів усієї України.

Висновки. Отже, наукові погляди професора Дмитра Бучка, щедро засіяні ним на ономастичній ниві, ясно проростають у роботах сучасних дослідників, а характеристика окремих положень “Історичної та сучасної української ономастики” – то тільки, як у Мирослава Дочинця, – “збирання попільнок”.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бучко Г. Історична та сучасна українська ономастика : Вибрані праці / Г. Бучко, Д. Бучко. – Чернівці : Букрек, 2013. – 456 с.
2. Бучко Д. Походження назв населених пунктів Тернопільщини / Д. Бучко, В. Котович. – Дрогобич : Посвіт, 2017. – 316 с.
3. Дмитро Бучко. Бібліографічний покажчик / упор. Б. Близнюк, Л. Невідомська ; автор передмови В. Котович. – Тернопіль, 2007. – 72 с.
4. Карпенко Ю. Талановитий дослідник, видатний ономаст / Ю. Карпенко // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. – Тернопіль : ТНПУ, 2007. – С. 5–14. – (Серія: Мовознавство ; 1 (16)).
5. Котович В. “Усе життя я намагаюся чесно працювати і щось робити...”. Штрихи до портрета професора Дмитра Бучка / В. Котович // Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці, 2007. – С. 7–11. – (Слов’янська філологія ; вип. 354–355).

REFERENCES

1. Buchko, H., Buchko, D. (2013) *Istorychna ta suchasna ukrainska onomastyka: Vybrani pratsi*. Chernivtsi: Bukrek.
2. Buchko, D., Kotovych, V. (2017). *Pokhodzhennia nazv naselenykh punktiv Ternopilshchyny*. Drohobych: Posvit.
3. Dmytro Buchko. *Bibliohrafichnyi pokazhchik / upor. B. Blyzniuk, L. Nevidomska; avtor peredmovy V. Kotovych*. (2007). Ternopil.
4. Karpenko, Yu. (2007). *Talanovytyi doslidnyk, vydatnyi onomast. Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Serii: Movoznavstvo*. Ternopil: TNU, 1 (16), 5–14.
5. Kotovych, V. (2007). “Use zhyttia ya namahaiusia chesno pratsiuvaty i shchos robyty...”. *Shtrykhy do portreta profesora Dmytra Buchka. Naukovi visnyk Chernivetskoho universytetu. Slovianska filolohiia*. Chernivtsi, vyp. 354–355, 7–11.

Стаття надійшла до редколегії 30. 05. 2019

прийнята до друку 18. 06. 2019

**“ABOUT MASTER SOMEHOW EASER... ”:
ONOMASTIC VISITS OF PROFESSOR DMYTRO BUCHKO**

Vira KOTOVYCH

*Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University,
Department Philological Disciplines and Methods of Their Teaching in Primary School,
2/220, Les Kurbas Str., Drohobych, Lviv region, Ukraine, 82100,
phone (0 324) 41-34-07
e-mail: virako@ukr.net*

In the article outlines the key provisions of the methodology for the analysis of the physics material of Professor Dmytro Buchko. It has been discovered that the study of the genesis of the oikonimes should begin with word-formation analysis. To considered two levels of oikonim derivation. The names of the dwellings, the structural design of which took place before they became the names of settlements, the scientist proposed to be called the names of the oikonimes level of

derivation or the original. Other oikonimes that arose on the basis of the corresponding creators with the help of special generators oikonim formants, it is recommended to name the names to an oikonimes level of derivation or primary. In this approach, both word-formation and motivational aspects of the origin of settlement names were taken into account. The general provisions of the isolation of the ancient oikonemes according to the onomastics data are analyzed. The central is the theory of the principles of nomination of settlements, which takes into account the criteria, methods and means of nominating objects inhabited by a person. Principles of nomination in the field of general names can't be completely transferred to their own names, and in particular on oikonimes, as there are significant differences between general and proper names. The question of onimization and transonimization in oikonimes is considered. It is shown that determination of the methods of derivation of specific names of settlements becomes the key to establishing their scientific etymology. The oikonimes were created as a result of the lexical-semantic, morphological, morphologically-syntactic, lexical-syntactic methods of derivation. One of the dominant ways of creating Ukrainian oikonimes is lexical-semantic. It is realized by two processes: onimization (transition of the general name into its own) and transonimization (the transition of one type of denominator to another). Focused attention is paid to the key points of the analysis of the oikonimes of individual word-building models: oikonimes on *-jъ, *-ja, *-je; -ivtsi/ -yntsi; -any/-yany; -ytsya. It is indicated that the subject of scientific interest of Professor Dmytro Buchko was not only oikonimes, but also other types of onymes, among which - microtoponimes, oronimes, ergonomes.

Keywords: Dmytro Buchko, “Historical and Contemporary Ukrainian Onomastics”, nomination principle, level of derivation of oikonim, onimization, transonimization.